

Ti Aars Oversigt over Tangaagaard.

Af Hofjægermester F. Sehested til Broholm.

(Hermed en Tabel, som læses efter S. 325.)

Da jeg i 1854 begyndte paa det Forsøg ved Tangaagaard, som jeg vilde lede til at besvare, „hvorvidt skotsk Agerbrug med Fordeel lader sig overføre paa dansk Grund“, skrev jeg: „at saadan Afgjørelse ikke kan finde Sted før efter mange Aars Forløb, er ligefrem.“

Nu vil jeg ikke sige, at jeg allerede har faaet den Sag bragt paa det Nene, — dertil udfordres naturligtviis længere Tid end den, der har været brugt til Forsøget, saameget mere som Arealet kun har været samlet i 6 Aar og Driften selvfølgelig kun har været ordnet i et endnu kortere Tidsrum —, men saavidt er Sagen kommen, at man kan danne sig en mere begrundet Mening om den, end da jeg skrev: „Hvad enten Svaret bliver efter Dnsfte: Ja, eller det bliver tvivlsomt, fordi jeg ikke træffer rigtigt, eller det bliver Nei, som det vel neppe reent ud vil blive, saa skal den Tid og de Penge, som anvendes derpaa, komme Andre tilgode.“ Jeg vil derfor nu give et samlet Overblik af hvad der er passeret, en Oversigt af de, maastee trættende, men nøiagtige, Beretninger, jeg aarlig har leveret.

Saameget mere vil en saadan Oversigt være henfigtsvarende, som det vilde være urimeligt at forudsætte, at Læserne

have udholdt at følge de 10 Beretninger saaledes, at de have en klar Forestilling om Foretagendets Standpunct.

Operationen har været dobbelt. Den har ikke alene omfattet stoffet Agerbrug, den har tillige indbefattet Dannelsen af en mindre Aulsgaard.

Vil man have det rette Blik paa Sagen, maae disse to Ting skilles ad, og dertil synes det nu at være Tid, eftersom Arronderingen er færdig og Bygningerne have den Størrelse, de under nærværende Forhold behøve, ligesom Gaarden nu ogsaa er sat i regelmæssig Drift.

Denne Adskillelse fremkommer ganske simpelt, naar man af de offentliggjorte Regnskaber sammenlægger de Summer, som ere anvendte til a) Indkjøb af Jorden, b) Opførelse af nye Hegn, c) Steenrydning, d) Mergling og lignende Jordforbedring, e) Draining, f) Opførelse af Bygning, g) Indkjøb af Besætning, h) Indkjøb af Inventarium, i) Anlæg af Have, k) kunstig Gjødning, hvorunder Tangkjørsel — og dertil lægger Værdbien af det Naturalarbeide, som ifølge Arbeidsbogen, hvoraf Side 333 følger en Extract, er anvendt til ovennævnte Poster*) og som, naar et Par Heste med Redskaber sættes til 1 Rdl., et Par Stude til 3 Mk. og en Karl til 2 Mk., (alt pr. Dag) er:

	Heste.	Stude.	Karle.	Beløb.
	Par.	Par.	Stkr.	Rdl. Mk.
a) ved Indkjøb af Jorden	"	"	"	" "
b) — Opførelse af nye Hegn " " " "	"	"	"	" "
c) — Steenrydning	574.	122.	615½.	840. 1.

*) Kun det første Aar er det Naturalarbeide, der er anvendt til ovenstaaende Poster, som omfatte Eiendommens Indretning og Forbedring, og som ikke hører til Gaardens egentlige Drift, opførte i de offentliggjorte Regnskaber. Det havde maaskee været mere hensigtsvarende, om dette hvert Aar var blevet iagttaget.

	Heste. Par.	Stude. Par.	Karle. Stkr.	Beløb. Rdl. Mk.
d) ved Mergling og lignende Jordforbedring	653.	159.	515.	904. „
e) — Draining	37.	37.	66.	77. 1.
f) — Bygninger	93.	12.	123½.	140. 1.
g) — Indkjøb af Besætning .	„	„	„	„ „
h) — Indkjøb af Inventarium	„	„	„	„ „
i) — Anlæg af Have	„	„	„	„ „
k) — kunstig Gjødning, hvor= under Tangkjørsel . .	517.	66.	555½.	731. 4.

Disse Poster indeholde de Udgifter, som vedrøre selve Eiendommen, ikke dens Drift; de ere nødvendige, for af de mange Parceller at danne et selvstændigt Agerbrug, ligemeget hvilken Drift man vil anvende derpaa. Den eneste Post, hvis Plads kunde bestrides, er den, der viser Arbeidet ved den kunstige Gjødning, fornemmelig Tangkjørsel, 731 Rdl. 64 St. Men da dette i Forening med den senere nævnte indkjøbte kunstige Gjødning kun er tilstrækkeligt til at smaagjøde det Areal med (over tre Fjerdedele af det Hele), som var mindst 8 Aar fjernet fra den sidste Gjødning, og Resten af Aarealet var usædvanlig stærkt medtaget af Kornafgrøder, saa skjønner jeg ikke rettere, end at denne Post bør høre med til Gaardens Kjøbesum, som en, om end utilstrækkelig, Erstatning for den manglende Gjødningskraft.

De udgivne Penge (og Værdien af det ekstraordinært præsterebe Naturalarbejde) til Gaard og Besætning, Eiendommens Indkjøbssum og Istandsættelse, have saaledes været følgende: (See nærmere den Side 326—327 vedføjede Oversigt over Eiendommens Grundkapital)

		Rdl.	Rdl.	St.
	41 Td. Ld. (af Peder Pedersens Gaard) god, stærkt brugt Jord.			
55 Tdr.	14 Td. Ld. (af det Mellemste af Enemærket, magelagt med Resten af Peder Pedersens Gaard, som oprindelig var 55 Td. Ld.) god Jord.	à 240 . .	13,200.	„
17 —	17 Td. Ld. (af det Yderste af Enemærket) mindre god Jord	à 240 . .	4,080.	„
11 —	2 Td. Ld. (af det Yderste af Enemærket) slet Sandjord	à 150 . .	1,650.	„
	9 Td. Ld. (af Sandbjergloderne) simpel Jord.			
31 —	18 Td. Ld. (af det Forreste af Enemærk.) meget god Jord.	à 275 . .	8,525.	„
	13 Td. Ld. (smalle Tangaa-løkke) meget god Jord.			
4½ —	4½ Td. Ld. (Evinehøishuset) god Jord, som maatte kjøbes dyrt paa Grund af Veligheden	à 400 . .	1,800.	„
14 —	8 Td. Ld. (af Sandbjergloderne) allersletteste Sandjord	à 88 . .	1,232.	„
	6 Td. Ld. (af Sandbjergloderne) temmelig slet Jord.			
3½ —	3½ Td. Ld. Ifølge en i 1858 foretagen Landinspektionsforretning befandtes det hele Areal at være 3½ Td. Ld. større end det til den Tid var antaget. Jeg har Grund til at troe, at Feilen væsentligt ligger paa den bedste Jord			
136 Tdr.			30,487.	„

	Rdl.	St.
a) 136 Tdr. Land	30,487.	„
samt for en Deel af det ved Modtagelsen af de første 55 Tdr. Land nedlagte Sædekorn	169.	88.
b) Opførelse af nye Hegn	372.	74.
c) Steenrydning	1,210.	1.
d) Mergling og deslige	1,464.	40.
e) Draining	1,210.	84.
f) Opførelse af Bygninger	8,209.	35.
g) Indkjøb af Besætning	4,623.	78.
h) Indkjøb af Inventarium	1,729.	8.
i) Anlæg af Have	89.	79.
k) Kunstig Gjødning	2,292.	46.
Eiendommen har kostet at samle, indrette og bringe i Drift	51,859.	53.
Hertil kommer Rentetab	8,230.	2.
Eiendommen staaer mig altsaa i . .	60,089.	55.

Og det er stivt nok; det er maaskee saameget som Rentetabet formeget, hvorhos dog skal bemærkes, at det statistiske Tabelværk ubdviser, at Sorgen i intet Herred i Danmark betales saa dyrt som i Gudme Herred.

Det Tab, jeg imidlertid har havt ved at Gaarden staaer mig i for høi en Priis, hidrører ligefrem fra Sammenlægningsoperationen, et Foretagende, som de Færreste tage sig i Agt for. Meget faa skrive rigtigt op, og ved deres Beregninger glemme de altfor vigtige Poster. Jeg troer ikke, at man vilde sætte synderlig Priis paa at kunne sammenlægge, naar man førte Bog paa rette Maade — naar man var saa haard, ikke at ville skaane sit Liebhaber og tilfulde indsaae, hvad der i Virkeligheden bør bringes i Regning —, og Sammenlægningen maatte da indskrænke sig til de Tilfælde, i hvilke man, som her, under en særlig Veliggenhed, har et særligt Diemed, for hvilket man vil ofre nogle Aars Renter, og til de Tilfælde, i hvilke en Mængde Arbeide og Andet kan bringes i Anvendelse, som ellers vilde forblive ubenyttet.

Hvad Sammenkjøb og Bygning o. s. v. koster, kommer ikke den stotste eller nogenjomhelst anden Maade at drive Sorgen paa ved, — Gaarden har kostet 60,089 Rdl. 55 St.

over de Udgifter, som have været anvendte udenfor selve Driften ved som danner Eiendommens

Udgift.	1ste Aug. 1854		Fra 1ste Aug. 1854 til 1ste Aug. 1855		Fra 1ste Aug. 1855 til 1ste Aug. 1856		Fra 1ste Aug. 1856 til 1ste Aug. 1857		Fra 1ste Apr. 1858	
	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß
a) Kjøb af Jord	13200	-	5730	-	8525	-	-	-	-	-
For nedlagt Sædehorn ved Modtagelsen	-	-	169	88	-	-	-	-	-	-
b) Opførelse af nye Hegn (de contante Udg.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Jord- og Steenarbejder (de cont. Udg.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) Mergling og Paakjørsel af Mosejord (de contante Udgifter)	-	-	-	-	-	-	-	-	51	52
e) Draining (de contante Udgifter)	-	-	-	-	325	44	624	29	38	57
f) Opførelse af nye Bygninger (Brolægning og Brønde)	-	-	2079	58	2806	24	191	81	-	-
For Indretning af Familieleilighed til Tjenestekarlene i de paa de første 55 Fd. Fd. staaende gamle Bygninger	-	-	200	61	81	52	-	-	38	72
g) Forsøgelse af Besætningen	480	-	310	-	-	-	302	72	-	-
h) Forsøgelse af Inventarium	72	-	456	38	105	29	455	86	12	48
i) Haveanlæg med Plantning af Frugttræer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Er	13752	-	8946	53	11843	53	1574	76	141	37
Ved Formindskelse af Besætningen er indkommen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
k) Beløbet for den paa Gaarden anvendte kunstige Gjødning (hvorunder Langkjørsel) anføres her i Genhold til den i Driftsregnskabet under y anførte Bemærkning	-	-	90	83	242	92	314	4	314	34
Efter omstaaende Regnskab er det Overstrib Gaarden skulde give for at forrente sig med 4% af dens Grundkapital	-	-	550	8	909	8	1428	63	1032	27
Til Dækning af dette Overstrib er efter omstaaende Regnskab indkommen ved Gaardens Drift	-	-	611	81	34	71	520	85	308	73
Følgelig bliver Rentetabet, som lægges paa Eiendommens Grundkapital
Ved Formindskelse af Besætningen er som ovennævnt indkommen

¹ Kjørsel med opryddede Steen, gamle Steenhegn og Brostien samt Kjørsel med Jord fra gamle Hegn og ved Veianlæg og andet Planeringsarbejde.

² Hvilken Post i Genhold til nærmest ovenstaaende Formindskelse af Besætningen bliver 4912 Rdl. 72 ß ÷ 288 Rdl. 90 ß = 4623 Rdl. 78 ß.

figt

Tangaagaarb i Aarene fra 1ste August 1854 til 1ste April 1864, og Grundkapital.

Fra 1ste Apr. 1854 til 1ste Apr. 1859		Fra 1ste Apr. 1859 til 1ste Apr. 1860		Fra 1ste Apr. 1860 til 1ste Apr. 1861		Fra 1ste Apr. 1861 til 1ste Apr. 1862		Fra 1ste Apr. 1862 til 1ste Apr. 1863		Fra 1ste Apr. 1863 til 1ste Apr. 1864		Tilfsammen.	Naturalarbejder i Denb. til den i Overfigtsstab. under x anførte Bemærkning.	Tilfsammen.		
Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß					
3032	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30487	-	-	-	30487	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	169	88	-	-	169	88	
-	-	-	-	345	74	27	-	-	-	372	74	-	-	372	74	
-	-	263	53	71	24	10	-	25	4	369	81	840	16 ¹	1210	1	
284	69	203	70	11	43	8	94	-	-	560	40	904	-	1464	40	
4	32	117	91	-	-	23	7	-	-	1133	68	77	16	1210	84	
182	76	1395	9	592	13	500	53	-	-	7748	26	140	16	7888	42	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	320	89	-	-	320	89	
1511	-	-	-	195	-	511	-	1603	-	4912	72	-	-	4912	72 ²	
131	14	67	8	235	67	91	52	101	50	1729	8	-	-	1729	8	
-	-	-	-	89	79	-	-	-	-	89	79	-	-	89	79	
5145	95	2047	39	1541	12	1172	14	1729	54	-	-	47894	49			
-	-	100	16	-	-	-	-	-	-	188	74	288	90			
												47605	55			
302	80	-	-	41	74	116	79	21	-	116	16	-	-	731	64 ³	
												2693	16	2292	46	
1608	14	1876	57	2034	22	2141	16	2266	45	2373	3	16219	71			
840	56	637	18	1227	36	752	13	1362	67	1693	49	7989	69			
												8230	2			
														8230	2	
														Zalt	60378	49
															288	90

Herefter er Eiendommens Grundkapital 1ste April 1864 .. || 60089 | 55

³ Der er en halv Miiil at tjøre med Tangen. Den har meest været hentet i friskt Tilstand, fra hvilken der svinde overordentlig stærkt ind, naar den der- efter brænder sammen. En stor Deel deraf er fjort directe paa Jorden. Resten er fjort i Møddingen med et forholdsvis omtrent ligestort Quantum om Aaret, forsaavidt der anbringes et lille bestandigt ligetykt Lag over hvert Lag Gjødning.

Den anden Deel af Foretagendet med Tangaagaard, den vigtigste, den, hvorfor det Hele er sat i Værk, den, hvorfor jeg offerer min Tid, den, hvis Resultat skal komme Andre tilgode, idet de faae Resultatet gratis, imedens jeg ikke vinder det uden Lørepengge — denne anden Deel er Driftsmaaden, det saakaldte „skotske Agerbrug“, den stærke Koedyrkning, Opfodring af Koerne paa Stald, saavelsom af et betydeligt Qvantum Korn, Ubelukkelse af Brak og senere fuld Sommerstaldfodring af Malteqvæg, en saadan Afvevling i Sædstiftet, at langstraetet Sæd stifter med andre Afgrøder o. s. v.

Som foran bemærket er Sagen slet ikke afgjort endnu; Gaarden blev først samlet 1859 og har følgelig ikke kunnet være i regelmæssig Drift mere end nogle faa Aar. Den afgjørende Befarelse kan saaledes ikke finde Sted før alle Markerne have nydt godt af den forøgede Gjødningsmasse, efterat denne Forøgelse er bragt til sit Høidepunkt; men saavidt er Sagen kommen, at man kan danne sig en mere begrundet Mening om den.

Vi ville betragte Gaarden fra den Tid, da den var bleven samlet, fra 1859.

Den bestod da af:

34½	Tdr. Land	meget god Jord.
18½	— —	god Jord.
41	— —	ret god Jord.
17	— —	mindre god Jord.
9	— —	fjempel Jord.
6	— —	temmelig slet Jord.
2	— —	slet Sandjord.
8	— —	allersletteste Sandjord.

136 Tdr. Land.

Af dette Areal er c. 4 Tdr. Land anvendt til Byggeplads og Haver, og c. 4 Tdr. Land til Hegn og Veie, saa at det, der bliver til Dykning er 128 Tdr. Land, hvoraf de 8 Tdr. ere af den Bestaaffenhed, at man helst maatte være fri for dem i et Aulsbrug, hvorfor de ogsaa i næste Aar skulle gaae ud,

Oversigt

over

Indtægten og Udgiften ved selve Driften af Tangaagaard i Aarene fra 1te August 1854 til 1te April 1864.

Indtægt.	Fra 1Aug.1854 til 1Aug.1855		Fra 1Aug.1855 til 1Aug.1856		Fra 1Aug.1856 til 1Apr.1857		Fra 1Apr.1857 til 1Apr.1858		Fra 1Apr.1858 til 1Apr.1859		Fra 1Apr.1859 til 1Apr.1860		Fra 1Apr.1860 til 1Apr.1861		Fra 1Apr.1861 til 1Apr.1862		Fra 1Apr.1862 til 1Apr.1863		Fra 1Apr.1863 til 1Apr.1864		Tilfammen																										
	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β	Rd.	β																							
For solgte Kornvarer, med Fradrag af det, der er kjøbt	1122	49	882	13	902	76	363	15	583	29	114	10	593	64	442	40	763	5	1096	63	6863	76																									
For det til Dvægstalden leverede og ved samme til Penge ansatte Kraftfoder	475	50	397	83	509	4	201	65	1698	-	992	34	903	26	1602	78	1310	90	1549	11	9640	57																									
For det til Svinesalden leverede og ved samme til Penge ansatte Kraftfoder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	262	72	-	-	262	72	-	-																									
Af Besætningen afgaaede formebedst Væde, 2 Stude	-	-	-	-	-	-	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	-																									
For Arbejde ved den nye Bygning, udført af Gaardens Besætning	212	32	108	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	320	80																									
For Arbejde, Gaarden udførelse af, udført af Gaardens Besætning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	156	8	156	8	-	-																									
Afstilligt	5	48	51	24	161	-	10	86	116	64	4	-	2	-	7	24	154	60	-	-	513	18																									
Tilfammen																																															
Den Binding, Gjødningen har havt ved Opføringen af Kraftfoder til Dvæget ²	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	273	81	212	18																							
Den Binding, Gjødningen har havt ved Opføringen af Kraftfoder til Svin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																								
Assistance ved Bestyrelsen	200	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	-	100	48																							
Følkelønninger	111	72	187	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	-	117	80																							
Dagleiere til at udfylde faste Folke Plads	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	-	102	56																							
Bedlighedsbælle af Hestebesætningen, hvorunder Beslag og Cuur	14	2	32	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	95	8	48	27	80	33	10																							
Bedlighedsbælle af Inventarium	43	29	114	93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85	60	63	15	196	46	212	80																							
Tærkning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	15	35	50	178	47	108	34																							
Arbejde ved Gjødning	24	80	25	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	7	66	47	32	44	34	84																							
Segns Bedlighedsbælle	20	6	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	98	39	12	62	39	45	97	86																							
Korn- og Høst	91	28	61	33	53	78	35	87	111	83	91	80	157	48	169	65	176	40	170	49	1120	15																									
Roebøst	26	9	64	78	60	37	21	52	128	91	52	24	126	60	63	54	92	40	68	38	705	3																									
Roedbrøking	145	33	118	87	55	86	7	92	124	21	79	70	117	58	120	95	104	45	73	70	948	81																									
Roefrs	49	20	35	36	43	25	16	-	71	64	59	8	37	60	36	62	25	-	38	63	412	50																									
Røver og Græsfrø	49	54	163	53	42	62	-	-	128	19	74	7	56	60	52	52	45	8	89	14	701	41																									
Bygningsreparation	2	50	-	-	69	64	54	46	88	94	64	42	26	48	43	56	45	84	37	62	433	66																									
Brændeviin	31	63	30	86	-	-	-	-	7	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																									
Afstilligt (hvorunder findes Udgifter til Hæsbudsforjel, Roebudsforjel, Roelogning, Roebatterier, Skovning, Brændesfjering, Kornrensning o. s. v.)	99	52	109	41	74	32	67	30	129	-	53	46	62	4	75	20	98	9	102	59	871	5																									
Haareffekten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	82	33	6	40	10	65	71	25	76	172	53																									
Statter (hvorunder Lænde, Assurance og Kommunestatter)	213	14	250	66	247	27	221	12	269	54	411	55	439	93	470	13	432	52	423	76	3379	78																									
Suussholdning (for Indretning med gifte Folk kom i Stand)	81	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81	66																									
Kunstig Gjødning	90	83	242	92	314	4	314	34	302	80	-	-	41	74	116	79	21	-	116	16	1560	78																									
Det Overskud, Gaarden skulde give for at forrente sig med 4% af dens Grundkapital	550	8	909	8	1428	63	1032	27	1608	14	1876	57	2034	22	2141	16	2266	45	2373	3	16219	71																									
Tilfammen																																															
Tilfammen																								1844	93	2585	5	2992	30	2037	26	3963	19	3858	27	3796	25	4882	39	4442	40	4734	21	35136	37		
Naar man udelader „Contant Tilskud“ og „det Overskud, Gaarden skulde give for at forrente sig med 4% af dens Grundkapital“ af Sammenlægningen, fremkommer den egentlige Indtægt og den egentlige Udgift med	1815	83	1439	72	1572	80	685	70	2397	93	1864	84	2663	93	2921	81	3507	82	3781	67	22652	37																									
Udgiften fradrages med	1294	85	1675	93	1563	63	1004	95	2355	5	1981	66	1762	3	2741	23	2175	91	2361	18	18916	62																									
Deraf følger, at Nettoudbyttet har været	+520	94	+236	21	+9	17	+319	25	+42	88	+116	78	+901	90	+180	58	+1331	87	+1420	49	+3735	71																									
Den egentlige Indtægt og den egentlige Udgift var	1815	83	1439	72	1572	80	685	70	2397	93	1864	84	2663	93	3066	21	3363	46	3781	67	22652	37																									
x Arbejde, præsteret i forskellig Retning til Eiendommens Indretning og Forbedring, ifølge Arbeidsbogen, see Bilag Side 333, hvor kommer Driften tilgode, hvilket Arbejde bør falde Grundkapitalen til Last, ligesom det i hver Beretning ved hver tilsvarende Post under Grundkapitalen er bemærket, at Naturalpræstationerne ikke være opførte derunder	-	-	28	-	197	64	313	64	494	80	754	-	283	64	310	32	154	16	156	80	2693	16																									
y Betsbet for den kunstige Gjødning tages ud af Regnskabet for Driften og lægges hen under Regnskabet for Grundkapitalen som en om end utilstrækkelig Erstatning for den store Fattigdom paa Gjødning, hvormed Forderne ere modtagne i Driften	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																									
Udgiften fradrages med	1204	2	1433	1	1249	59	690	61	2052	21	1981	66	1720	25	2624	40	2154	91	2245	2	17355	80																									
Herefter bliver Nettoudbyttet	611	81	34	71	520	85	308	73	840	56	637	18	1227	36	752	13	1362	67	1693	49	7989	69																									
Tilfammen																								1844	93	2585	5	2992	30	2037	26	3963	19	3858	27	3796	25	4882	39	4442	40	4734	21	35136	37		

¹ Herved er indløben den Feiltagelse, at en Indtægt af 144 Rd. 36 β er anført i 1862-63 Aars Regnskab i Stedet for i 1861-62 Aars Regnskab, hvoraf følger, at Indtægten, der er anført med 2921 Rd. 81 β i 1861-62 og 3507 Rd. 82 β i 1862-63, er 3066 Rd. 21 β i 1861-62 og 3363 Rd. 46 β i 1862-63.

² Hvilket ogsaa kan udtrykkes ved: det Pengetab, der har været forbundet med Dvægstalden, naar, ifølge Regnskabet, Kornet regnes efter Capitelstaxen og Køerne til 2 % pr. Tønde. Det sees, at jeg i de første 4 Aar ikke har brugt den Fremstillingsmaade. Dengang førte jeg til Indtægt, hvad Produkterne i Virkeligheden udbragtes til i Penge. Ved hvilken af disse Fremgangsmaader der bruges, bliver Gaardens Nettoudbytte akkurat det samme; thi opfører jeg ikke Tabet paa Fodringen til Udgift, saa maa jeg opføre Indtægten for de opfødte Produkter saameget lavere som Tabet i Penge har været.

til hvilken Tid Gaardens dyrkede Areal altsaa vil være 120 Tdr. Land.

Gjødningsproductionen har været:

					Gjødning.
					Læs.
Fra 1ste August 1854 til 1ste August 1855					180
" — 1855 til — 1856					256
" — 1856 til — 1857					312
" — 1857 til 1ste April 1858					264
" 1ste April 1858 til — 1859					273
" — 1859 til — 1860					478
" — 1860 til — 1861					487
" — 1861 til — 1862					587 *)
" — 1862 til — 1863					515
" — 1863 til — 1864					602

Enhver veed, at der ved Optællingen af Gjødning i Læs er noget Ubestemt, da Læs kunne have forskjellig Størrelse og Gjødningen ikke altid er af samme Bonitet. Men at Gjødningsproductionen er i Tilvæxt, fremgaaer af ovenstaaende Optægnelser.

Af Roer, Korn og Grønfoeder, alt opfodret paa Stald, er anvendt:

					Korn.	Rob=	Grønt=
					Tdr.	Tdr.	Tdr. Lb.
Fra 1ste August 1854 til 1ste August 1855					45.	730.	"
" — 1855 til — 1856					"	1,455.	"
" — 1856 til — 1857					20.	1,110.	"
" — 1857 til 1ste April 1858					20.	348.	"
" 1ste April 1858 til — 1859					245.	1,932.	"
" — 1859 til — 1860					125.	971.	"
					455.	6,546.	"

*) Af disse 587 Læs Gjødning ere 27 Læs kjøbt fra en Nabobedrift. Productionen har som en Følge heraf været 560 Læs Gjødning.

				Korn.	Rod=	Grønt=
				Ldr.	Ldr.	Ldr. Pd.
				Frugter.	foder.	
Transp.				455.	6,546.	"
Fra	1ste	April 1860	til 1ste April 1861	2.	2,192.	"
"	—	1861	til — 1862	166.	1,393.	4.
"	—	1862	til — 1863	87.	2,525.	10.
"	—	1863	til — 1864	105.	2,294.	17.
Tilsammen				815.	14,950.	31.

og selvfølgelig maa Jorden derved have vundet i Kraft.

Kreaturholdet har været:	Heste.	Træ=	Malfe=	Fede=	Faar.	Tilsam=
	Stk.	stude.	qvæg.	qvæg.		men stort Kreatur. ¹
Fra 1ste August 1854	Stk.	Stk.	Stk.	Stk.	Stk.	Stk.
til 1ste — 1855	4	4	4	16	-	17
Fra 1ste — 1855				om Vint.		
til 1ste — 1856	5	4	4	22	-	20
Fra 1ste — 1856						
til 1ste — 1857	6 og	4	4	15	12 ²	22
Fra 1ste — 1857	1 Klod.					
til 1ste April 1858	6 og	4	4	46 ³	-	30
Fra 1ste — 1858	1 Klod.					
til 1ste — 1859	8 og	2	5	48	-	32
Fra 1ste — 1859	1 Klod.					
til 1ste — 1860	9	2	5	24	179 ⁴	54
Fra 1ste — 1860						
til 1ste — 1861	6	-	6	45	219 ⁵	64
Fra 1ste — 1861						
til 1ste — 1862	6	-	10	28	241	65
Fra 1ste — 1862						
til 1ste — 1863	6	3	31 ⁶	6	206 ⁷	76
Fra 1ste — 1863						
til 1ste — 1864	6	4	38	2	171	78

¹ Vinterqvæget, som skaer omtrent 4 Maaneder, er her beregnet med $\frac{1}{2}$ af sit Antal. Af Faar er her antaget at gaae 6 Stk. paa et stort Kreatur.

² 24 Beder om Vinteren ere her regneede for 12 Stk.

³ 38 Stk. til Dverfodring og 8 Stk. til Fedning.

⁴ o: 159 Faar om Sommeren og 198 Stk. om Vinteren.

⁵ o: 198 — — og 241 — —

⁶ o: 26 Stk. Dvæg hele Aaret og 9 Stk. om Vinteren.

⁷ o: 241 Faar om Sommeren og 171 Stk. om Vinteren.

hvoraf det kan skjønnes, at Gaardens Ernæringssevne maa være tiltaget.

Nettoudbyttet i Penge har været:

	Rdl.	ß.
Fra 1ste August 1854 til 1ste August 1855 . .	611.	81.
„ — 1855 til — 1856 . .	34.	71.
„ — 1856 til — 1857 . .	520.	85.
„ — 1857 til 1ste April 1858 . .	308.	73.
„ 1ste April 1858 til — 1859 . .	840.	56.
„ — 1859 til — 1860 . .	637.	18.
„ — 1860 til — 1861 . .	1,227.	36.
„ — 1861 til — 1862 . .	752.	13.
„ — 1862 til — 1863 . .	1,362.	67.
„ — 1863 til — 1864 . .	1,693.	49.

som viser en kjendelig uafdisputeerlig Stigen. Foruden dette Udbytte har jeg havt den Fordeel, som Gaarden har havt ved Opføringen paa Stald af forannævnte 815 Tdr. Korn, 14,950 Tdr. Roer og noget Sommerstaldfoder.

Disse Forhold bære Vidnesbyrd om, at den Driftsmaade, jeg gjør Forsøg med ved Tangaagaard, er god, ogsaa for vort Klima. Det er Stigningen af Udbyttet, der tilsidst er det afgjørende. Det lader til, at denne Stigning er i god Gang, og tager man Hensyn til, at en Deel af Jorderne er meget flet, og at saavel denne, som den gode Jord, var aldeles uddreven da jeg modtog den, at Gaarden er sammensliffet i Løbet af en Række Aar af Parceller, at som Følge heraf den ene Driftsforandring har maattet forceres ind efter den anden, at Gaarden har været belastet med mange Forsøg i almindelig landoekonomisk Retning og at jeg ikke har Leilighed til at yde Gaarden en saadan Paapaselighed, som en Mand vilde kunne, der ikke beskæftiger sig med stort Andet — tager man Hensyn til disse Omstændigheder, maae Udfigterne til et tilfredsstillende Resultat findes upaaflagelige.

De efterfølgende Regnskaber for de to sidste Aar ubvise, at Gaarden i disse Aar har baaren 10 Fold Korn det ene Aar og 11 Fold det andet.

Sommerstaldfodringen af Qvæget vil i den kommende Sommer blive udvidet stærkt ifølge Resultatet af de dermed anstillede Forsøg, fornemmelig for Gjøbningens Skyld.

3 1861	sommerstaldfodrede	jeg	4	Rør.
1862	—	—	26	—
1863	—	—	34	—
1864	agter jeg at	sommerstaldfodre	54	—

Tildeels som Følge deraf ville Faarene blive lagt af og $\frac{2}{3}$ Mark mere blive anvendt til Korn.

I det følgende Aar vil der rimeligviis blive opfodret paa Stald $2\frac{1}{2}$ Mark med Grønt, 2 à 3000 Tdr. Rør og Størstedelen af en Bygmark.

For Fuldstændighedens Skyld opføres i det følgende det sædvanlige mere detaillerede Tangaagaards Regnskab for de tilbagestaaende 2 Aar, uagtet det 10aarige Oversigtsregnskab, som foran er leveret, ogsaa omfatter dem.

Paa næste Side følger:

Extract

af Dagbogen ved Tangaagaard over det fra Gaarden præsterede Arbeide, som ikke kan henregnes til selve Driften ved Gaarden, beregnet i Penge med 1 Rdl. for et Par Heste, 48 fl. for et Par Stude og 32 fl. for en Karl om Dagen.

	Karle.	Hefte.	Stude.	Beløb.		Til- sam- men.	
	Stk.	Par.	Par.	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Fra 1. Aug. 1855 til 1. Aug. 1856. Bed Arb. vedf. Draining anvendt	21	21	-	28	-		
	21	21	-	28	-		
Fra 1. Aug. 1856 til 1. Aug. 1857. Bed Arb. vedf. Draining anvendt	13	12	1	16	80	28	-
Bed Jord- og Steenarbeider . .	22	17	7	27	80		
Bed Mergeltjørvel	25	21	6	32	32		
Bed Tangkj. og Hentn. afk. Gjødn.	103	66	21	107	32		
Bed ny Bygning	13	8	2	13	32		
	176	124	37	197	64	197	64
Fra 1. Aug. 1857 til 1. Apr. 1858. Bed Arb. vedf. Draining anvendt	31	4	36	32	32		
Bed Jord- og Steenarbeide . .	27	35	1	44	48		
Bed Kjørvel af Mergel og Mosejord	134	159	30	218	64		
Bed Tangtjørvel	17	-	25	18	16		
	209	198	92	313	64	313	64
Fra 1. Apr. 1858 til 1. Apr. 1859. Bed Jord- og Steenarbeide . .	40	25	4	40	32		
Bed Kjørvel af Mergel og Mosejord	236	295	111	429	16		
Bed Kj. af Tang og kunst. Gjødn.	31	15	-	25	32		
	307	335	115	494	80	494	80
Fra 1. Apr. 1859 til 1. Apr. 1860. Bed Jord- og Steenarbeide . .	263	273	64	392	64		
Bed Kjørvel af Mergel og Mosejord	85	137	12	171	16		
Bed Kjørvel af Tang	78½	98	1	124	64		
Bed ny Bygning	49½	44	10	65	48		
	476	552	87	754	-	754	-
Fra 1. Apr. 1860 til 1. Apr. 1861. Bed Jord- og Steenarbeide . .	115	97	-	135	32		
Bed Kjørvel af Mosejord	18	21	-	27	-		
Bed Kjørvel af Tang	45	45	-	60	-		
Bed ny Bygning	61	41	-	61	32		
	239	204	-	283	64	283	64
Fra 1. Apr. 1861 til 1. Apr. 1862. Bed Jord- og Steenarbeide . .	93	78	18	118	-		
Bed Kjørvel af Mosejord	17	20	-	25	64		
Bed Kjørvel af Tang	116	128	-	166	64		
	226	226	18	310	32	310	32
Fra 1. Apr. 1862 til 1. Apr. 1863. Bed Jord- og Steenarbeide . .	55½	49	28	81	48		
Bed Kjørvel af Tang	59	52	2	72	64		
	114½	101	30	154	16	154	16
Fra 1. Apr. 1863 til 1. Apr. 1864. Bed Kj. af Tang og kunst. Gjødn.	106	113	17	156	80		
	106	113	17	156	80		
						156	80
						Tilfammen . . . 2693 16	